

גרינינה בעיימע רעד

אומער די גריניקע
ביימלאך
שפילען יך משה לאך
שלמה לאך

אוי מיר זאל דין ודישע
קערלאך
פאר אייערע כשרע
אויגלאך!

ח.נ.ביאלק

2-וועכנטלעכער אידיאסטרירטער קינדער-זשורנאל.

אינהאלט:

אונזער אלבאם —
די יידישע שול אין קאמענאנען (דענעמארק) — בילד
דאס ליר פון אויערהען — א ראנדיסטאנץ . . . יהושע
אליהו הנביא און דער האלצהעקער — (יידישע פאלקס-
מעשה) . . . פון ש. באסטאמסקי'ס זאמלונגען
ווי אזוי דער הירש האט באקומען זיינע הערגער
(אן אינדיאנער לעגענדע) . . . שלמה שניידער
טארדאס דער מויגל פויר בעס סטענדיק אויף רעגנז
(אן אינדיאנער לעגענדע) . . . שלמה שניידער
וועגן שפערל מיטן צעשניטענעם צינגל (יאפאנישע פאלקס-
מעשה) . . . יידיש — ש. באסטאמסקי
ווער דאס באליד קומען . . . שלמה דאחירמאן
מעשיות פון א קליינעם האנדערער (ערינערונגען פון
א יידישן ינגל אין אוקראינע בעה דער מלחמה און
פארגעסן) . . . י. דראכלער

פון דער גרויסער וועלט; אונזער קלוב;
דאס שפילעכע חיוקל א.א.וו.

№ 11 (21) 15 מערץ 1928

אויסגעגעבן פון פארלאג
„נייע יידישע פאלקסשול“, ווילנע.

דריטע:

Wilno, Stefańska 24 m. 28.

אבאנעמענטס-פרייז פאר פוילן: א יאר (20 נומערן) — 7 גילדן, א 1/2 יאר (10 נומערן) — 4 גילדן.
פאר אויסלאנד: א יאר (20 נומערן) — 120 סענט, א 1/2 יאר (10 נומערן) — 60 סענט

פרייז פון נומער 50 גראשן (6 סענט).

חברו לייענסטו די
„גרינינקע ביימעלעד“?
 האָסטו געשאפן אַבאַנענטן
 —:: פאַר די ::—
„גרינינקע ביימעלעד“?
 געדענק, וואָס דו האָסט צו טאָן פאַר די
„גרינינקע ביימעלעד“!

משה צעשינסקי
 פון שיקאגא
 2720 W. Division str.

קויפט
אלטע יידישע אויסגאבן.
 וואָס האָבן אַ ליטעראַרישן ווערט.

ביי משה צעשינסקי באַקומט מען די
„גרינינקע ביימעלעד“
 און אלע אויסגאבן פון פאַרלאַג
„נייע יידישע פאלקסשול“

שוין דערשינען

א נייע (אַכטע) אויפלאַגע פון דער כרעם-
 טאַמאַטיע פאַרן IV און V ל. י.

דאָס לעבעדיקע ווארט

פון ש. באַסטאַמסקי און ז. רייזען.
 דערלויבט פון בילדונגס-מיניסטעריום.

שוין דערשינען א נייער

אריטמעטישער

רעכנבוך

פון ש. באַסטאַמסקי

(איינפאַכע און געצענטלטע ברוכצאָלן)
 צוגעפּאָסעלט לויט די נייסטע קוועלן. אַ סך
 מאַטעריאַלן פאַר זעלבשטענדיקער אַרבעט.

נייע קינדער-פיעסן:

- (1) פּרילינג קומט 35 גר.
- (2) דער דין-תורה מיטן חיינט פון י. ל. פּרץ (אינסצענירונג) 25 גר.
- (3) שרה בת טובים פון י. ל. פּרץ (אינסצענירונג). 25 גר.
- (4) דער פאַרשטערטער פּסח פון שלום-עליכם (אינסצענירונג) 50 גר.
- (5) פּוהים-שפּילן (אחשוורוש-שפּיל און יוסף-שפּיל). 60 גר.
- (6) פעטער שנייער פון מ. ברוך-ערוזאן (גר. באַמ. 2 №).
- (7) דער בינשטאָק—פון א. פּאָזי, גר. ביימעלעד—9—10 אויך אַ באַזונדערע שראַכטי-אויסגאַבע. 1.35 ג.
- (8) המן חיל צוגעבענען דעם גראַנער—ג. ציינבירגער, ביימעלעד—7 №.
- (9) אליהו חנביאס כּוּס—ח. רייזעבלאַט—ביימעלעד—8 №.
- (10) חזן דער לערעה איו ניטע—י. האַרפּאָוויץ—ביימ. 11.
- (11) דער הינער-שטרייך—פון שלום עליכם
- (12) זעמליכעל, שול-טעמער—1 №.
- (13) אַמאָליקע בעלי טובות ממיס, ביימ. 3—6.
- (14) וואָס מיר ווינען, בלייבן מיר—ל. האַרפּאָוויץ—גריי-נינקע ביימעלעד—נומ. 10 (20).

גריינקע ביימערלעך

2-וועכנטלעכער אילוסטרירטער קינדער-זשורנאל
אונסער דער רעדאקציע פון ש. באסטאמסקי.

יארגאנג

צווייטער

15 מערץ 1928

נומער 11 (21)

אונדזער אלבאם

די יידישע שול אין קאפענהאגען (דענעמארק).
פון רעכטס צו לינקס: (1) א. ביאלער — גרינדער פון דער שול, (2) אייזנבערג —
קאסיר, (3) ס. ביילין — לערער, (4) א. קראקאווסקי — לערער — פריינד און פאר-
שפרייטער פון די „גריינקע ביימערלעך“, (5) מ. בערעזאווסקי — דיריגענט פון שול-כאָר,
(6) מ. וועלנער — פאָרויצער פון דער שול-פאָרוואַלטונג.

דאס ליד פון אויערהאן.

א ראנד-טאנץ

די קינדער פון די יידישע שולן א מתנה.

פון י ה ו א ש.

רויטע סאמעט אויף די פליגלען,
רויטע קרעלן אויפן האלדז.

*

רינגל ראנגל ראנגעלינג,
פויגל פליגל פליגעלינג.

*

אויער-אויער-אויעהאן,
הארציק פויגל אויערהאן,
ווי ביסטו געפלוין
אליין און אליין?

*

די זון פאר א חבר,
דעם ווינט פאר א קנעכט,
וויסוואלקן לינקס
און וויסוואלקן רעכטס,
לענדער גרין און הימל בלאָ,
הונדערט מיילן אין א שעה.

*

לענדער לינדער לאנדערלינג,
וואַלקן וועלקל וואַלקעלינג.

*

אויער-אויער-אויעהאן,
ליבער פויגל אויערהאן,
וואָס האָסטו געגעסן
אין גאנצן וועג?
וואָס האָסטו געטרונקען
אין גאנצן וועג?

*

געטרונקען א טוי
פון א זילבערנעם בלאָט,
געגעסן א ווייץ
פון א גילדערנעם זאָנג,
געווישט זיך דאָס מויל
מיט א זיידענעם קווייט.

*

י ה ו א ש

אויער-אויער-אויעהאן,
פלינקער פויגל אויערהאן,
ווי ביסטו געפלוין,
ווי ביסטו געווען?

*

אין א ווייטן לאַנד,
אין א שיינעם לאַנד,
טויזנט וועלדער, טויזנט בערג,
און דערנאָך א וונדערלאַנד.

*

וועלדער ווילדער וועלדערלינג,
וונדער, וואַנדער וונדערלינג.

*

אויער-אויער-אויעהאן,
שיינער פויגל אויערהאן,
ווי ביסטו געווען
באקליידט אויפן וועג?
ווי ביסטו געווען
פארפוצט אויפן וועג?

*

גינגאָלד-קאמען אויפן קאָפּ,
דימענט-רינגען אויף די פיס,

ביימער, וואָס קרייען,
און פיש כאָפן מיין,
לעמער מיט פליגלען,
און קעמלען אָן קעפּ,
הינער, וואָס ריידן,
און ענטלעך מיט צעפּ.

לעמער, לאַמער, לעמערלינג,
קעמל, קאַמל, קעמערלינג.

אויער=אויער=אויעהאַן,
קאַרגער, קאַרגער אויערהאַן,
אַלע לענדער אויסגעווען,
און די קינדער נישט געבראַכט,
אַלע ווונדער אָנגעזען,
און די קינדער אָפּגענאַרט.

אַלע לענדער אויסגעווען,
און אַ שיין געשאַנק געבראַכט,
אַלע ווונדער אָנגעזען,
און פון ווייט אַ ליד געבראַכט.

לידל, לעדל, לידערלינג,
זעמער, זומער, זעמערלינג,
אויער=אויער=אויעהאַן,
קינדער=פויגל אויערהאַן,
לידל, לעדל, לידערלינג,
זעמער, זומער, זעמערלינג.

זאָנגען זוניק זאָנגעלינג,
זילבער, זעלבער זילבערלינג.

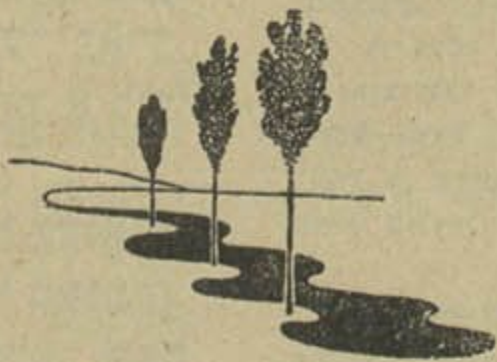
אויער=אויער=אויעהאַן,
וואַנדער=פויגל אויערהאַן,
וואָס האָסטו געטאַן
אַ גאַנצן טאָג?
ווי ביסטו געשלאָפּן
אַ גאַנצע נאַכט?

געזונגען אַ ליד
פון פרי ביז שפּעט,
געשלאָפּן ביינאַכט
אויף אַ שטערן-געפּעט,
געהערט אינם שלאָף
ווי די פייערפליג רעדט.

שטערן שימער שעמערלינג,
פייער פליגל פייערלינג.

אויער=אויער=אויעהאַן,
קלוגער פויגל אויערהאַן,
וואָס האָסטו געזען
אין שיינעם לאַנד?
וואָס האָסטו געמערקט
אין ווונדערלאַנד?

הייזער פון וואַסער,
און אויוונס פון אייז,

אליהו הנביא און דער האלצהעקער.

(יירשע סאלקסמעשה).

אין א קליין שטעטל האט אמאל גע-
לעבט א האלצהעקער.

האקט ער איינמאל אזוי האלץ.
הייבט אויף זיין האק איבער א קלאץ -
ערשט עס דערהערט זיך א קרעכץ.
כאפט אים אן א שרעק און ניט
באטראכטנדיק, וואס ער טוט, גיט ער
פון אימפעט א זעץ מיט דער האק אין
קלאץ.

צעפאלט זיך די קלאץ אויף שטיקער
און דער האלצהעקער דערוועט אינע-
ווייניק טראפנס בלוט.

דערשרעקט ער זיך און הייבט אן
לויפן. לויפט ער אזוי און לויפט, ביז
ער קומט צו צו א גרוב. אבער אזוי ווי
ער איז געלאפן מיט גרויס האסט, איז
ער אריינגעפאלן אין גרוב אריין.

דארטן אין גרוב האט ער דער-
זען א שפיגל, און אין שפיגל - פליגן.
צווישן די פליגן איז געשטאנען
א געשטאלט, אינגאנצן באלויכטן פון
דער זון.

און באדד איז פאר דעם האלצהע-
קער ווי פון אונטער דער ערד אויסגע-
וואקסן א מענטש, מיט א ווייסער בארד,
מיט שמייכלענדיקע אויגן, מיט א ליבן
פנים.

און דער מענטש האט אזוי געזאגט:
- די פליגן דאס זיינען די מענטשן.
וואס ארום דיר; דאס געשטאלט, וואס
איז באלויכטן פון דער זון, דאס ביסטו.
און תיכף איז אלץ פארשווונדן גע-

ווארן און דער האלצהעקער איז געבליבן
שטיין - ביי זיך לעבן שטוב.

באלד האט זיך די שטים ווידער
דערהערט און זי האט אזוי געזאגט:

- ביי דיר אין שטוב, אין דער
וואנט, וווּס געפינט זיך די טיר, געפינט
זיך די ענדע פון די יידישע צרות. און
אז דו וועסט אויפמאכן די טיר פון דער
וואנט, וועט אלעמען ווערן גוט.

דער האלצהעקער האט זיך גלייך
געלאזט צו דער טיר. די וואנט האט
אבער גענומען גיין אויף הינטער.

און אזוי איז ער געגאנגען און גע-
גאנגען, לאנג-לאנג און אלץ ניט גע-
קאנט די וואנט דערגרייכן.

איז ער געווארן אומרויך.

האט זיך ווידער דערהערט די שטים
און זי האט געזאגט:

- פארליר ניט די האפענונג! איך
בין אליהו הנביא, און ביז דו וועסט ניט
אניאגן די וואנט און ניט אויפמאכן די
טיר, וועל איך פון דיר ניט אפטרעטן.

פון ש. באסטאמסקיס מאטעריאלן צום יידישן סאלקלאר.
איבערגעגעבן פון יאני פין, שילער פון דער גימ-
נאזיע ס. מ. גורעוויטש, געהערט פון דער באנקען אין
קאמענעץ.

די מעשה איז דערציילט געווארן אין יאר 1926 אויף
א ספעציעלער לעקציע פון סאלקסמעשויות סאר יינגערע
קינדער, וואס איז איינגעארדנט געווארן דורך דער לע-
רערין מ. היימסאן. די דערציילער פלעגן זיין די על-
טערע שילער.

פון דער רעדאקציע: (1) מיר רצון אנדערע
שולן אויך איינצוארונען אזוינע לעקציעס און סארנא-
טירן די סאלקסמעשויות. (2) ווער עס האט געהערט
א חאריאנט (אן אנדער נוסח) פון דער מעשה, זאל
אונדז צושיקן.

ווי אזוי דער הירש האָט באַקומען זיינע הערנער?

(אן אינדיאנער לעגענדע.)

נאָך האָט מען באַשטימט די שטרעקע צום לויפן און ס'איז אָנגעקומען די צייט, דער וועטלויף זאָל זיך אָנפאַנגען. נאָר דער האָז האָט געבעטן, מע זאָל אים דערלויבן צוערשט אליין דורכלויפן די שטרעקע, איידער דער וועטלויף הייבט זיך אָן, און זען, וואָס פאַר אַ וועג דאָס איז. דער הירש האָט צוגעשטימט דערצו און דער האָז איז גלייך אוועק-געלאָפן. אלע איבעריקע האָבן געוואַרט, דער האָז זאָל באַלד צוריקקומען.

זיי האָבן געוואַרט און געוואַרט, נאָר דער האָז איז נישט צוריקגעקומען.

— גיי דו און גיב אַ קוק, וווּ ער איז ערגעץ אונדזער העלד, — האָט דער בער זיך אָנגערופן צום הירש, — עס ווערט שפּעט.

איז דער הירש אוועק און געפונען דעם האָז אינמיטן וועג פאַרטאָן אין אַן אַרבעט. וואָס מיינט איר האָט דער האָז געטאָן? ער איז די גאַנצע צייט געווען פאַרנומען מיט אַרומגריזשען און אַפּראַמען די קוסטעס. זיי זאָלן אים נישט זיין אין וועג. ער האָט געוואַסט, אַז דער הירש קאָן אַריבערשפּרינגען איבער זיי, און ער — נישט.

נו, פאַרשטייט זיך, אַז ווען די אלע חיות פון וואַלד האָבן זיך דערוואַסט וועגן דעם, ווי אזוי דער האָז האָט געוואַלט באַגיין די אומערלעכקייט, האָבן זיי באַשלאָסן, אַז קיין וועטלויף זאָל שוין גאָר אינגאַנצן נישט פאַרקומען. זיי האָבן באַשטימט צו געבן דעם פריז דעם הירש און אזוי-אָרום איז דער

אַמאָל איז צווישן דעם הירש און דעם האָז פאַרגעקומען אַ קריגעריי. די קריגעריי איז, אזוי ווי די מערסטע קריגערייען, אויך געווען אַ נאַרישע. געקריגט האָבן זיי זיך איבער דעם, וואָס דער האָז האָט געזאָגט, אַז ער קאָן לויפן שנעלער פון אלע חיות אין וואַלד, און דער הירש האָט געטענהט, אַז ער אליין איז דער שנעלסטער לויפער.

צו יענער צייט האָט דער הירש נאָך נישט פאַרמאָגט קיין הערנער, נאָר בלוז לאַנגע אויערן, גלאַט ווי זייד, אזוי ווי דער האָז. נו, האָבן זיך ביידע אזוי דאָנג געקריגט, ביז זיי זיינען געוואָרן אין כּעס איינער אויפן צווייטן און אויפ-געהערט ריידן צווישן זיך.

זיינען זיך צונויפגעקומען אלע אי-בעריקע חיות פונם וואַלד און באַשלאָסן, אַז אזוי טויג נישט.

— ווייסט איר וואָס, — האָט דער בער געזאָגט, — לאָמיר די זאך איינמאָל פאַר אלעמאָל אויסגלייכן. זאָלן ביידע, דער הירש און דער האָז, האָבן אַ וועט-לויף צווישן זיך און ווער עס וועט גע-ווינען, וועט יענער זיין דער שנעלסטער לויפער.

— זייער גוט! — האָבן אלע צוגע-שטימט, — און זאָל שוין נעמען אַ סוף צו דער קריגעריי.

דער בער האָט אויך געבראַכט צו-טראָגן אַ צווייגל פונם געדרייטן סומאַך-ביימל און דערקלערט, אַז דער געווי-נער וועט באַקומען דאָס צווייגל אַלס אַ מתנה צום טראָגן אויפן קאָפּ. דער-

צווייג אָנגעטאָן געוואָרן אויף זיין קאָפּ.

און אזוי ביז היינט צו טאָג טראָגט

דער הירש דעם צווייג אויף זיין קאָפּ.
צו ווייזן, אז ער איז דער שנעלסטער
לויפער אין וואַלד.

שלמה שניידער.

פאַרוואָס דער פויגל פיווי בעט שטענדיק אויף רעגן?

(אן אינריצנער לעבערע.)

אמאָל-אמאָל, ווען די וועלט איז
נאָר - וואָס באַשאַפן געוואָרן, האָבן די
וואַסערן, וואָס זיי זיינען עס איצט
אונדזערע טייכן און ימען, ניט געוואָסט
ווהיין צו פליסן. האָט דער באַשעפער
פון דער וועלט צונויפגערוּפן אַלע פויגל
און זיי געבעטן צו ווייזן די וואַסערן
ווהיין צו פליסן. די פויגל איז די אַר-
בעט געפעלן און זיי האָבן זי אָנגענומען
מיט פרייד.

— זאָג אונדז, וואָס צו טאָן, — האָבן
זיי פריידעך געזונגען, — און מיר וועלן
מיט פאַרגעניגן דאָס טאָן.

צווישן די פויגל האָט זיך אַבער
אויך געפונען איינער אַ גרויסער פוי-
ליאק, וואָס האָט ניט געוואָלט אַרבעטן.
דאָס איז געווען דער פויגל פיווי.

— איך וויל ניט אַרומפליען איבער
דער ערד און זיך אויסמאַטערן. צוליב
די וואַסערן, — האָט ער געזאָגט, — די
וואַסערן וועלן שוין אליין אויסגעפינען
גענוג אויסגעהוילטע גריבער וווהיין
אַריינצופליסן.

די רייד האָט אונטערגעהערט דער
באַשעפער פון דער וועלט און ער האָט
דעם פויגל גערופן צו זיך.

— איז דו, הייסט עס, ווילסט נישט
ווייזן די וואַסערן וווהיין צו פליסן? —
האָט ער אים געפרעגט.

— ניין! — האָט דער פויגל געענט-
פערט, — איך בין נישט דורשטיק און
איך דאַרף נישט האָבן די וואַסערן, זאָלן
זיי זיך אליין געפינען אן אַרט וווהיין צו
פליסן.

דאָן איז דער באַשעפער אין כעס
געוואָרן. — דו ביסט אַ פויליאק, — האָט
ער געזאָגט, — און מע דאַרף זיך באַ-
שטראָפן! פון היינט אָן און ווייטער
וועסטו מער קיינמאָל ניט קאָנען טריי-
קען פון אַ טייך אָדער פון אַן אַזערע.
ווען זיך וועט דורשטן, זאָלסטו פליען
אזוי לאַנג, ביז דו וועסט געפינען
אַ טראָפן רעגנוואַסער, פאַרשטעקט אין
אַ שפּאַלט וווּ-ערגעץ אויף אַ פעלז, און
דאָס זאָל זיין דאָס איינציקע מין וואַ-
סער, וואָס דו זאָלסט טרינקען.

און פון דעמאָלט אָן פליט אַרום
דער פויגל פיווי איבער טייך און ים,
און ער שטעלט זיך קיינמאָל ניט אָפּ
אויף צו נעמען אַ טרונק, נאָר ער האַלט
אין איין פליען און רופן: „פי-ווי!
פי-ווי!“

דאָס איז זיין געבעט נאָך רעגן.

שלמה שניידער.

וועגן שפערל מיטן צעשניטענעם צינגל.

(יאפאנישע פאלקסמעשה).

צווישן ווייטע פארוואָרפענע בערג
האָט אמאָל געלעבט אן אלט פאָר פאָלק.
ער, דער מאן, איז געווען א גוטער,
א ווייכהארציקער און זי, די ווייב —
א בייזע, א מרשעת.

האָבן זיי זיך שטענדיק געקריגט און
געאמפערט — און אזוי זיך געענטערט.
איינמאָל איז זיך דער אלטער, ווי
געוויינטלעך, געזעסן פאר זיין שטיבל.
פדוצלונג דערזעט ער — א ראָב יאָגט
זיך נאָך א שפערל. טרויעריק צוויטשערט
דאָס שפערל. און דער ראָב שלאָגט מיט
די מעכטיקע פליגל, אָט-אָט און ער
צעפיקט דאָס אָרעם פייגעלע מיטן
שטארקן שנאָבל.

איז דער אלטער צוגעלאָפן און פאר-
טריבן דעם בייזן ראָב. דאן זאָרגעוודיק
אויפגעהויבן דאָס פאָריאָגט שפערל און
פאָרזיכטיק עס אוועקגעטראָגן צו זיך
אהיים.

דאָס שפערל האָט אינגאנצן געצי-
טערט.

דער אלטער האָט עס צערטלעך
געגלעט און אינדערהיים אריינגעלאָזט
אין א שטייגל.

דאָס שפערל איז באלד געקומען צו
זיך און גענומען לוסטיק ארומשפרינגען
און צוויטשערן.

דער אלטער האָט אים גוט עסן גע-
געבן, געעפנט אים אלע ווייזע דאָס
טירל פון שטייגל, עס זאָל זיך פילן פריי.
און דאָס שפערל איז זיך פריידיק
ארומגעפלוין איבערן הייזל און נאָר
דערזענדיק די קאץ אָדער א מויז,
פלעגט עס ווידער אריינפליען אין

שטייגל אריין און דאָרט זיך פארטייען.
דער אלטער האָט געקליבן נחמדות פון
דעם קלוגן פייגעלע.

דעם אלטנס ווייב האָט אָבער ניט
געקאָנט פארליידן דעם פויגל. זי פלעגט
פסדר זען אים ביי צו טאָן: ניט געבן
אים עסן און רק שילטן:

— קיין גוטס זאָל ער ניט האָבן!
איינמאָל, ווען דער אלטער איז אין
שטוב ניט געווען, איז זי ארויס פון גע-
דולד.

זי האָט עפעס אוועקגעדייגט אויפן
ברעג טיש. איז צוגעפלוין דאָס שפערל
און דערלאנגט עס א פיק.

די אלטע איז אין כעס געוואָרן, האָט
געכאפט א שער און געוואָלט אוועק-
לייגן דעם פויגל אויף אן אָרט. זי האָט
זיך אָבער אָפגעהאלטן.

כדי אָבער דער פויגל זאָל ווייטער
ניט קענען ניט פיקן, ניט טשיריקען,
האָט זי אים געכאפט און געוואָלט אויס-
שניידן ביי אים דאָס צינגל.

דער פויגל האָט פארוואָרפן דאָס
קעפל און זיך ניט געלאָזט, אָבער די
שארפע שער-שפיצן האָבן אים דאָך
איינגעשניטן די צונג.

דאָס שפערל האָט א פישטש געטאָן
פאר ווייטאָק.

די אלטע האָט עס ארויסגעלאָזן פון
די הענט.

דערשראָקן און באליידיקט איז דאָס
שפערל ארויסגעפלוין פון הייזל —
אוועק-אוועק ווייט-ווייט — און ניט
געוואָרן.

אז דער אלטער איז געקומען, האט
אים די אלטע דערציילט, וואס זי האט
געטאן דעם שפערל, און זי האט נאך
גענומען זיך לערן דעם אלטן, וואס
האט זיך אזוי צוגעבונדן צום נארישן
פויגל.

דער אלטער האט פון דער מעשה
געהאט גרויס עגמת נפש. פאר צרות
האט ער זיך געזעצט אויף דער שוועל
פון הייזל און געדאגהט.

אזוי עטלעכע טעג כסדר.

דאס שפערל איז שוין אבער צוריק
ניט געקומען.

דער אלטער האט גערעכנט, אז דאס
פויגל איז שוין פארלארן פאר אים אויף
אייביק.

איינמאל אין א הייסן זומערטאג איז
ער זיך געגאנגען שפאצירן אין א באמ-
בוקן-וועלדל. גייטער אזוי אלץ טיפער
און טיפער. מיטאמאל זעט ער — א זעלטן
בוים-גארטן, וואס ער האט נאך אזוי-
נעם קיינמאל ניט געזען. און דערביי —
א שיינע פאנזע.

און פון דער פאנזע קומט אים ארויס
אנטעגן א שיינ מיידעלע און עפנט אים
דעם טויער.

— קום אריין, ליבער אלטער פריינד
— זאגט זי — ענדלעך האסטו מיך ווי-
דער געפונען. איך בין דאס דיין שפערל,
וואס דו האסט געראטעוועט פון טויט,
וועלכן דו האסט אזוי געהיט און געכא-
וועט.

דער אלטער האט זיך זייער דער-
פרייט.

דאס מיידל האט אים אריינגעפירט
צו זיך אין פאנזע און געוויזן אים איר
גאנצע רייכקייט.

דער אלטער האט זיך פון יעדער
זאך ניט געקאנט אפווונדערן.

ער האט זיך אויסגעצויגן אויף פו-
כענע קישעלעך און דאס מיידל האט אים
גענומען דערלאנגען אזוינע געשמאקע
מאכלים, וואס צייט ער לעבט האט ער
דאס קיינמאל אין די אויגן ניט אנגעזען.
נאכן עסן האט דאס מיידל צונויפ-
גערופן אירע חברטעס און זיי האבן
גענומען זינגען ווונדערשיינע לידער.

און נאכדעם האבן זיך אלע אוועק-
געלאזט אין א טאנץ. ס'איז געווען אזוי
גוט, אז דער אלטער האט ניט בא-
מערקט, ווי די צייט איז אוועק.

ס'איז פינצטער געווארן. דער אל-
טער האט זיך פונאנדערגעלייגט אויף
די ווייכע קישעלעך און אזוי איבער-
געשלאפן די נאכט.

אויף מארגן האט ער זיך געזעגנט
מיטן מיידל און שוין געוואלט אוועק-
גיין.

— דו מיינסט אוואדע, אז איך וועל
דיך אוועקלאזן אזוי מיט גארנישט? —
האט דאס מיידל געזאגט צו אים. און זי
האט באפוילן, מע זאל ברענגען פאר
אים צוויי קופערטן — א גרויסן און א
קליינעם.

דער אלטער האט קיין סך ניט פאר-
לאנגט. האט ער זיך אויסגעקליבן דעם
קליינעם, האט פיין באדאנקט דעם פויגל
און איז אוועק מיט דער מתנה אהיים.

דערזען דעם אלטן, איז די אלטע
אנגעפאלן אויף אים מיט קולות:

— ווו ביסטו דאס פארפאלן גע-
ווארן אזא צייט?

דער אלטער האט איר ניט געענט-
פערט און געעפנט דעם קופערט. ער

וועט באלד אוועקגיין. זי אָבער — ניט
פון אָרט!

— איר וועט דאָס מיר גאָר קיין
מתנה ניט מיטגעבן? — האָט זי געפרעגט
ביי זיי, ווי ס'וואָלט איר עפעס געקומט.
דאָס מיידל האָט דאָן געהייסן ברענ-
גען די ביידע קופערטן.

ניט טראַכטנדיק לאַנג, האָט זי
אלטע געכאַפט דעם גרויסן קופערט
אויפן פלייצע און היידא! — אָן א דאנק
און אָן א „זיי געזונט“.

גיין גיך האָט זי ניט געהאַנט.
א שווערער קאַסטן געווען.

ענדלעך מיט צרות דערשלעפט זיך
אויס.

געקומען, אויפגעריסן דעם קאַסטן—
א בראַך, א קלאַג! ניט קיין גאָלד, ניט
קיין איידלשטיינער זיינען דאָרט גע-
לעגן, נאָר א שד, אן עקלדיקער שד,
מיט פייערדיקע אויגן, מיט אן עק פון
א שלאַנג, מיט שאַרפע שפיציקע נעגל...
און ניט איינער — עטלעכע.

און אלע זיינען זיי אָנגעפאלן אויף
דער אַלטער און גענומען זי רייסן און
בייסן, און שלאָגן און פלאָגן פאַר איר
רישעות, פאַר איר באַציונג צום גוטן
מאַן און צום אומשולדיקן פייגעלע,
פאַר איר שטענדיקער קנאה און שנאה.

יו"ש — ש. באַסטאַמסקי.

גיט א קוק — לויטער גאָלד און איידל-
שטיינער...

פאַר פרייד איז ער מבולבל געוואָרן.
ביי איר, ביי דער ווייב, האָבן זיך די
אויגן אָנגעצונדן.

— ווו האָסטו דאָס גענומען? —
פרעגט זי.

ער האָט איר דערציילט, אז דאָס
האָט אים אַלץ געגעבן זיין טייערער
שפערל.

דערהערט די מעשה מיט די צוויי
קופערטן, איז די אלטע שטאַרק אין כעס
געוואָרן:

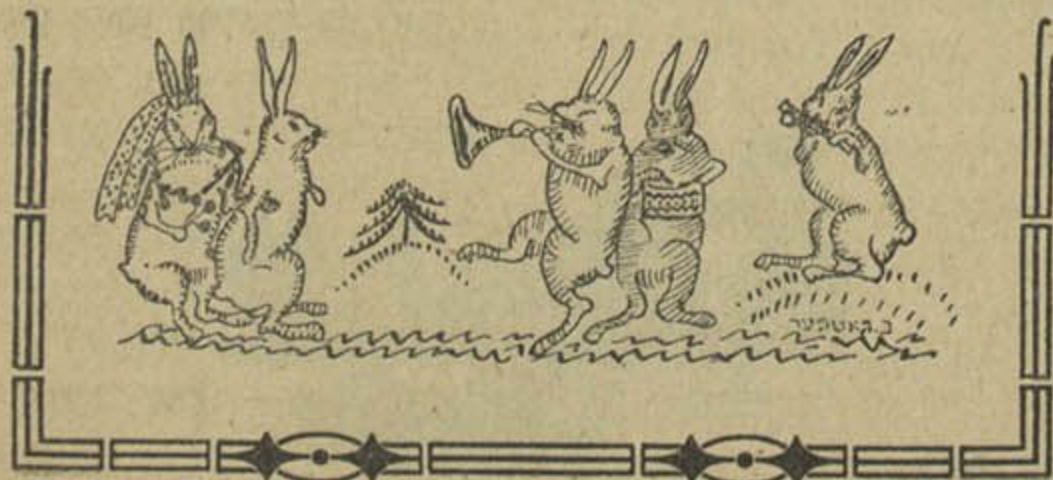
— סטייטש? פאַרוואָס האָסטו ניט
גענומען דעם גרויסן קופערט?

און זי האָט באַשלאָסן אליין צו גיין
צום פויגל צו גאַסט.

אויסגעפוצט זיך און אוועק.

געקומען צו דער פאַנזע, האָט זי ניט
געוואַרט אויף קיין איינלאַדונג, איז
גלייך אריין אין גאָרטן, פון דאָרט אין
פאַנזע, ווי צו זיך אין שטוב.

דערזען דעם גאַסט, האָבן די פויג-
לען זיך זייער דערשראָקן, באַזונדערס
די באַלעבאַסטע, נאָר אַרויסטרייבן
א גאַסט קען מען דאָך ניט. האָט מען
זי פאַרבעטן צום טיש, געבראַכט פאַר
איר טאָרט מיט וויין — עס און טרינק!
די שפערלעך האָבן גערעכנט, אז זי

זומער וועט באלד קומען.

האָט דער שניי דערזען די שטראַלן, האָט אים אָנגעהויבן ווערן וואַרעם אין אלע גלידער, דער, האָט ער זיך אויך צעלאָכט. און גענוג מען זיך שמעלצן פון נחת.

האָט דער פראָסט דערפילט ווי די שטראַלן קריכן אים אין נאָז אַריין, איז אים געוואָרן הייס. האָט ער זיך אָפגעווישט דעם שווייס פון שטערן און אַנטלאָפן ערגעץ אין אַן אנדער לאַנד אוועק.

די גאַנצע גאַס האָט זיך געפרייט און געלאָכט, אלע האָבן געמיינט, אז דער זומער איז שוין געקומען.

ס'איז נאָך אָבער געווען די צייט פון וויינטער. איז פון אונטער אַ הויכן, הויכן באַרג אַרויסגעפלוין אַ ווינט. צונויפגעקליבן אַרום זיך שטויבן, שטרויען, זיי נאָכגעשלעפט, ווי לאַנגע שליערס, און זיך אַ לאַז געטאָן צו פאַרטרייבן די זיבן שטראַלן, וואָס האָבן זיך אַראָפגעלאָזט אויפן דאָך פאַר דער צייט.

אז די זיבן שטראַלן האָבן דערזען דעם בייזן ווינט, וואָס טראָגט זיך אויף זיי, האָבן זיי זיך אָנגעשלאָסן איינער אין צווייטן און זיך גענומען זעגענען: „זייט געזונט, קינדער! איצט איז נאָך ווינטער, אָבער געדענקט, אז באלד וועט זיין פּרילינג. און נאָכדעם וועט קומען דער זומער! —

און די שטראַלן זיינען אוועק. ווייסן שוין די קינדער, ווען זיי דערזענען אַ זומערדיקן טאָג אין ווינטער-צייט, אז דאָס זיינען די זיבן שטראַלן, וואָס קומען אָנזאָגן די בשורה, אז זומער וועט באלד קומען.

שלמה דאָוידמאַן.

ס'איז ווינטער. אין דרויסן שפּאַצירט אַרום אַ בייזער פראָסט. שנייען ליגן צעשפרייט אויף די גאַסן, ווי ווייסע קלאָרע ליילעכער. מענטשן לויפן שנעל. ס'איז זיי זייער קאלט—די נעזער פרידן, נעבעך. ווערן זיי אין כּעס, ווערן זיי רויט.

קינדער אויף שליטעלעך גליטשן זיך און ליאַרעמען. זיי ווילן דאָס פאַרשריייען דעם פראָסט. אָבער די קעלט האָט אַ טבע, אז זיי קריכט אַריין דורך די קליידער און הייבט אָן צו גלעטן די הויט פון די הענטעלעך, פון די פיסעלעך. ווערן די גלידערלעך שטייף, ווי שטיקער אייזן. נאָך די קינדער שעמען זיך אויסצוזאָגן, אז ס'איז זיי קאלט.

דער ווינטער האָט זיך עפעס אַזוי לאַנג געצויגן. אלע טאָג איז געווען קאלט, אלע וואָך איז געווען אַ פראָסט. האָבן די קינדער געמיינט, אז שטענדיק וועט שוין אַזוי זיין. זיי האָבן שוין פאַרגעסן אָן פּרילינג, וואָס איז אי וואַרעמלעך, אי קיל. זיי האָבן שוין גיט גע-דענקט אָן זומער מיט דער הייסער זון.

אַזוי ווי זיי שפילן זיך, באַמערקן זיי, ווי זיבן שטראַלן רייסן זיך אַרויס פון הימל און פליען צו דער ערד. די שטראַלן לאָזן זיך אַראָפּ נידעריקער, נידעריקער, ביז זיי שטעלן זיך אוועק אויפן דאָך און הייבן אָן צו לאַכן.

שטעלן זיך די קינדער אַנטקעגן זיי און הייבן אויך אָן צו לאַכן.

שטעלן זיך אָפּ די מענטשן אין גאַס, קוקן צו די שטראַלן און לאַכן.

קוקן די זיבן שטראַלן אַריין אין די פענע-צטער פון די הייזער. ווערן די שוויבן ווי די שיינע שפיגלען און הייבן אויך אָן צו לאַכן.

מעשיות פון א קליינעם וואַנדערער*.)

(ערינערונגען פון א יידישן יינגל אין אוקראינע בעת דער מלחמה און פאָגראַמען).

פון י. דראַכלער.

6.

לעבן דער מלחמה.

טרעפט, קינדער, ווען דעם דייטש פארגלוסט זיך צו ווארפן פון עראפלאן באַמ- בעס?—פונקט דעמאלט, ווען איך מיט פייגעלען זיינען אין סאַמע מיטן וועג צו דער שול. געווען איז דאָס, געדענק איך, פאר פסח. די באַבע מיט פייגעלעס זיידן האָבן גאָך מיט א טאָג פריער געבראַכט מצות פונם קאָמיטעט. די מאַמע מיט דער מומע חוה, מיט פייגעלעס מאַמע ביילען האָבן געראַמט און גערייניקט דאָס הויז, און איך מיט פייגעלען האָבן זיך געלאָזט אַזוי גיין אין שול אַריין. אין דרויסן איז געווען וואַרעם. דאָרט אונטער יענעם באַרג, וואָס אויסער דער שטאָט, האָט מען שוין גע- אַקערט די פעלדער. אַ זומער-פייגעלע איז פאַר אונדזערע אויגן פאַרבייגעפליגן און זיך אַוועקגעזעצט אויפן צוים, וואָס אַרום דעם גובערנאַטאָרס גאַרטן. מיר זיינען ביידע שטיין געבליבן. פייגעלע האָט זיך פאַרקוקט אויפן זומער-פייגעלע, און איך האָב זיך אָנגעבויגן צו כאַפּן אַ משיח-פערדל, וואָס איז געקראַכן הינטערן צוים.

„אַך—טראַכט איך—ווען די לערערין זאָל מיט אונדז וועלן מאַכן אַ שפּאַציר אַהין אויף די געאַקערטע פעלדער, וואָלט געווען זייער גוט!“ איך האָב זייער ליב צו קוקן אויף די פריש אויפגעאַקערטע שטיקער ערד, ווען ס'ציען זיך פון זיי לאַנגע ווייסע ווערים, אָדער ס'קריכן אַרויס ברוינינקע זשוקלעך. צוערשט קריכט עס דאָס זשוקל, ווי אַ שיכור, קריכט און פאַלט, קריכט און פאַלט, נאָכדעם הייבט עס אָן צו קריכן אַלץ בעסער און בעסער, ביז ס'קלע-

(*) זע „גר. ביימ.“ נומ. 10.

טערט אַרויף אויפן סאַמע שפיץ פונם שטיק ערד, צעשפרייט די פליגעלעך און לאָזט זיך פליען. און ווי איך טראַכט אַזוי וועגן די זשוקלעך, דאַכט זיך מיר, אַז ערגעץ פליט טאַקע אַ זשוקל, פליט און הודעט... פלוצים— באַך! און אַזא קנאַל, אַז איך בין שיר-שיר ניט אומגעפאַלן. אַ גליק גאָך, וואָס משהלע נאָניעס מאַמע איז גראַד אָנגעקומען און האָט אַהיים געטראָגן פייגעלען.

פון יענעם טאָג אָן האָט שוין פייגעלע מורא געהאַט פון שטוב אַרויסצוטרעטן. און ניט גענוג, וואָס זי אליין האָט מורא געהאַט, האָט זי נאָך געוואָלט, אַז איך זאָל אויך זיצן אין שטוב און אין גאָס ניט אַרויסטרעטן. דאָס וואָס אין גאָס, טאַקע ניט ווייט פון אונדזער הויז, זיינען אווטאָמאָבילן געפאַרן, און סאַל-דאָטן האָבן מאַרשירט, און די מוזיק האָט גע- שפילט, האָט זי גאָר ניט געוואָלט וויסן. „איך האָב מורא—זאָגט זי—דו זאָלסט אַרויסגיין, שלמהלע. אַ באַמבע קען דיר נאָך טרעפן, איך האָב מורא.“

און בסך-הכל, אויב איר ווילט וויסן, בין איך שטענדיק געווען דער ערשטער צו דער- הערן ווי די עראַפלאַנען פליען. עראַפלאַנען הודען, ווען זיי פליען. און ווי גאָר איך פלעג דערהאַרכן אַ הודעריי, איז באַלד אַ געשריי געטאָן: „אַרייַנ'ט קינדער!“ און אליין בין איך שוין געווען אין שטוב. אַפילו דער באַנקיר קאָהן, וואָס זיין קאַנטאָר איז געווען לעבן אונדז, האָט שוין געוואוסט, אַז איך דערהער דער ערשטער ווי עראַפלאַנען פליען און ער פלעגט מיך בעטן, אַז איך זאָל אים אויך צווייטן געבן, ווען ס'וועט אָנפליען אַן עראַפלאַן.

אונדז איז געווען גוט, ווייל מיר האָבן געווינט אין אַ שטוב, ווי אַ קעלער, און אַז

דאָרט לעבן יענעם טישל, וווּ פייגעלעס זיידע
פלעגט שניידן טאטין*) צום פארקויפן די סאָל-
דאטן. פייגעלע ווידער האָט שוין געהאַט איר
אַרבעט—צוצוהערן זיך, צי מע גייט ניט. קיין
וואָרט האָט מען צו איר ניט געטאַרט אַרויס-
ריידן, צו פייגעלען. זי מוז זיך, זאָגט זי, צו-
הערן, צי ס'גייט ניט קיין קאָזאַקן. און איך,
האָט זי געוואָלט, זאָל זיצן און שווייגן און
שטענדיק האַלטן דעם טאטנס בילד מיט די
מעדאַלן.

דאָס האָט זי, פייגעלע, אַזוי מורא באַקן-
מען פאַר קאָזאַקן זינט יענעם אויפדערנאַכט,
ווען צוויי שיפורע קאָזאַקן האָבן זיך אַריינגע-
ריסן צו אונדז און האָבן געשלאָגן פייגעלעס
זיידן, אַז ער זאָל זיי געבן בראַנפן. איך אליין
האָב מיך דעמאָלט אויך גוט דערשראָקן. באַ-
זונדערס, ווען די שיפורע קאָזאַקן האָבן זיך גע-
נומען טשעפען צו דער מאַמע און די מאַמע
האָט אָנגעהויבן זייער צו שרייען. אַ גליק נאָך,
וואָס די באַבע האָט באלד אויסגעפונען דעם
טאטנס בילד מיט די מעדאַלן און געווינן דאָס
דאָזיקע בילד די קאָזאַקן. ערשט דעמאָלט זיי-
נען זיי מיטאַמאָל בעסער געוואָרן. איין קאָזאַק
האָט באלד אַרויסגענומען פון דער קעשענע
אַ פלאַש מיט בראַנפן און גענומען קושן און
בעטן פייגעלעס זיידן, ער זאָל זיך אוועקזעצן
מיט אים טרינקען. דער צווייטער האָט זיך
צוערשט צעוויינט, נאָכדעם אַ כאַפּ געטאָן דעם
טאטנס בילד און געהאַלטן אין איין ריידן צום
בילד. „גיב—זאָגט ער צום בילד—גרישען איבער
דער מאָרדע, גיב—רעדט, און פאַטשט זיך
אַליין. די גאַנצע נאַכט זיינען מיר דעמאָלט
ניט געשלאָפן.

זינט יענער נאַכט פלעג איך שוין שלאָפן
מיטן טאטנס בילד. איז די שיסעריי געווען
ניט קיין שטאַרקע, האָב איך זיך אוועקגעלייגט
דאָס בילד צוקאַפנס אונטערן קישן. האָט זיך
אַבער געמאַכט, אַז מ'האָט שטאַרק געשאָסן,
פלעג איך שוין האַלטן דעם טאטנס בילד אָט
דאָ אַ אין בוזעם.

נאָר איינמאָל, געדענק איך, האָב איך דעם

(*) טיטן—סאַבאַק.

די דייטשישע עראָפלאַנען פלעגן וואַרפן באַמ-
בעס, זיינען אַלע שכנים געקומען צו אונדז זיך
אויסבאַהאַלטן. אַפילו דער באַנקיר קאָהן און
דער גראַבער, וואָס מ'האָט אים גערופן קענדיק,
זיינען אויך געקומען צו אונדז. מער פון אַלע
האָט מורא געהאַט פאַר די באַמבעס דער גראַ-
בער. נאָך מער פון פייגעלען האָט ער מורא
געהאַט. יעדעס מאָל, ווען אַ באַמבע פלעגט
אַ קנאַל טאָן, פלעגט ער זיך אַזוי צונויפהויקערן,
גלייך ווי די באַמבע וואָלט איבער זיין קאָפּ
געפלייגן. און אַ נודניק איז שוין געווען אָט
דער גראַבער, אַז איר האָט אין אייער לעבן
אזעלכן ניט באַגעגנט. אַלע מאָל האָט ער מיך
געדולט: „גי, יינגעלע, אַ קוק טאָן וווּ דער
עראָפלאַן פליט. גי, גי, יינגעלע.“

פאַר אָט אַזא „גי יינגעלע“ האָט ער איינ-
מאָל גוט אָפגעלייזט פון מיין באַבען. — איר
קענט זיך, זאָגט זי, שיקן אייער פינגעלען, אויב
איר ווילט אַזוי וויסן, און ניט מיין קינד.
יא, די באַבע פלעגט אויך וועלן, איך זאָל
דעם גאַנצן טאָג נאָר זיצן אין שטוב. אליין
פלעגט זי שטענדיק אַרומגיין, און איך, האָט
זי געוואָלט, זאָל ניט אַרויסטרעטן פון שטוב.
ווי נאָר זי פלעגט אָפבאַקן די בולקעלעך און
אָפבראַטן די עפל, וואָס די מאַמע מיינט מיט
פייגעלעס מאַמען פלעגן אַרומטראָגן פאַרקויפן,
אַזוי האָט זי אָנגעפאַקט אַ קיישל מיט סלאָיעס,
די באַבע, און זיך געלאָזט איבער די הייזער
נאָך איינגעמאַכט פאַר די פאַרווונדעטע סאָל-
דאטן. די בעסטע רפואה פאַר אַ פאַרווונדעטן
סאָלדאַט, זאָגט זי, איז אַ לעפעלע איינגעמאַכט.
און ווען ס'זאָל זיך געווען געפונען אַ גוטע
נשמה, וואָס זאָל מיין טאטן געווען דערקוויקן
מיט אַ לעפעלע איינגעמאַכט, וואָלט ער זיכער
ניט געווען אוועק פון דער וועלט פאַר דער
צייט.

און כאַטש זי האָט גוט געוויסט, די באַבע,
אַז מיין מאַמע וויינט, ווען זי רעדט אַזוי, האָט
זי עס יעדן אויפדערנאַכט געמוזט איבערחזרן.
אָט אַזוי, אַז ס'איז געקומען דער אויפדערנאַכט
פלעגט זיצן די באַבע און ריידן, פייגעלעס
מאַמע האָט געמאַכט בולקעלעך און אויך גע-
רעדט, און די מאַמע איז געזעסן און געוויינט

גאנצן טאג ניט ארויסגעלאזט דעם טאטנס בילד פון די הענט. פון גאנץ פרי ביז שפעט אין דער נאכט האב איך עס געהאלטן. דאס איז געווען, ווען די שטארקע קאנא-נאדע האט זיך פלוצים אָנגעהויבן. גאנץ פרי איז דאס געווען. אלע ליגן מיר נאך אין די בעטן. ס'איז שטיל. קיין איין שאַס, זאָגט פיי-געלעס זיידע, האט מען די גאנצע נאכט ניט געהערט. פלוצים — אזא קאנאנאדע, אז מיר האָבן געמיינט, אז דאָס הויז פאלט איין. מיר זיינען אַרויס אלע אין גאָס. אין גאָס איז גע-ווען אַ שרעקלעכער טומל. הינט האָבן געבילט, קינדער און ווייבער געקוויטשעט. דער גראַבער קענדיק איז אַרויסגעלאָפן אין די גאָסעס און געמריקעט ווי אַן אָקס. שטיקער גלאָז פון גע-פלאַצטע שויבן האָבן אָנגעהויבן צו פאלן אויף אונדז און מיר האָבן זיך געלאָזט לויפן צום סקווער, וואָס אַנטקעגן אונדזער הויז. ערשט, ווען די קאנאנאדע איז אַביסל שטילער געוואָרן, איז מען צוריק אַריין אין די הייזער.

איך בין אויך אַריין אין הויז, נאָר פיי-געלען האט מען געמוזט אַריינטראָגן. דעם גאנצן טאָג איז זי דעמאָלט געלעגן אין בעט. זי, פייגעלע, איז געלעגן אין בעטל מיט אַזוינע גרויסע-גרויסע, צעשראָקענע אויגן און איך האָב פאַר איר געהאלטן דעם טאטנס בילד מיט די מעדאלן. ערשט פאַרנאכט, ווען די קאנא-נאדע האט אויפגעהערט, איז פייגעלע אַיינגע-

שלאָפן. איך האָב זיך אַוועקגעזעצט לעבן פענצטער און געקוקט צום באַרג, וואָס אויסער דער שטאָט. אין שטוב, פון דער זייט פענצטער, איז שוין געווען פינצטער; פון יענער זייט באַרג האָבן געבליצט די פראַזשעקטאָרס. אַ בליץ און אַ קנאַל פון אַ קאנאנע, אַ בליץ און ווי-דער אַ קנאַל. און ווי איך זיך אַזוי און קוק צום באַרג, ווערט ער פלוצים ליכטיק, דער באַרג, און פונם באַרג לויפן דייטשן מיט לאַג-גע שווערדן, און די רוסישע סאַלדאטן פון הינטערן באַרג לויפן קעגן זיי, ווער מיט שווערדן, ווער מיט שפּיון, און מיין טאַטע לויפט אויך מיט אַ לאַנגער, לאַנגער שפּיו, לויפט און פאַריאַגט די דייטשן ביז אויפן שפיץ באַרג. מיטאַמאַל — אַ שאַס! און דער טאַטע פאַלט אום און הייבט זיך אָן קאַטשען באַרג-אַראָפּ, גלייך, גלייך צו יענעם שטיין, וואָס שטאַרצט אַרויס פון מיטן באַרג. און אז איך הייב אָן שרייען: „פאַוואָליע, טאַטע, דער שטיין! דער שטיין!!“ לאָזט ער אַרויס, יענער דייטש, וואָס האט גע-שאַסן אין מיין טאַטן, פון זיין אַרבל אַ לאַנגע לאַנגע האַנט אַזא, וואָס ציט זיך פונם שפיץ באַרג ביז צום מויל צו מיינעם, און שטיקט מיך און לאָזט מיך ניט שרייען. וויל איך אַוועקרייסן די האַנט דעם דייטש, איך זאָל קענען שרייען — טו אַ קוק: שטייט לעבן מיר פייגעלע, טאַרעט מיך און פרעגט: „וואָסער שטיין, שלמהלע? וואָסער שטיין?“

(המשך קומט)

דעם מענטשנס עלטסטער פריינד — דער הונט.

דאָס איז אַ פראַגע, אויף וועלכער מ'וועט אפשר קיינמאַל ניט קענען געבן קיין גענויעם ענטפער. מ'ווייס אָבער יא, אז דאָס האט גע-מוזט פאַרקומען שוין גאָר אין אַמאָליקע אור-אַלטע צייטן, וואָרעם מ'האַט געפונען ביינער פון הינט זייט-ביי-זייט לעבן די ביינער פון מענטשן, וואָס מ'האַט אויסגעגראָבן פון די עלטסטע צייטן.

אָבער די פריינדשאַפט צווישן דעם מענטשן

דער הונט איז ניט בלויז דער געטרייסטער, ער איז אויך דער עלטסטער פון אלע פריינד, וואָס דער מענטש האט צווישן די חיות. אַ סברה, אז די פריינדשאַפט צווישן דעם מענטשן און דעם הונט איז נאָך עלטער ווי די פריינדשאַפט צווישן דעם מענטשן און דעם פערד.

ווען האט זיך אָנגעהויבן די פריינדשאַפט צווישן דעם מענטשן און דעם הונט?

די הינט, נאָר מ'קען אָפּברעכן א צווייג און
אָט אזוי געבן די הינט א גוטן קלאַפּ, גאָר
ניט אַראָפּגייענדיק פון בוים.
א ביסל שפעטער אָבער האָבן די הינט,
ווייזט אויס, זיך אויסגעלערנט אַפּצושפּרינגען
אָן א זייט און אויסמיידן דעם קלאַפּ פון דעם
שטעקן.

דאן, דארפן מיר זיך פאַרשטעלן, איז אויפֿ-
געשטאַנען א נייער גרויסער מענטש און האָט
געמאַכט נאָך א גרעסערע דערפינדונג. ער האָט
אלעמען באַוויזן, אז מ'דאַרף גאָר ניט ברעכן
קיין צווייגן פון די ביימער, פֿדי אַפּצוויאָגן די
הינט. מ'קען בעסער זיך צילעווען אויף זיי
מיט שטיינער און זיי דערהרגענען, איידער
נאָך זיי באַווייזן איינצובייסן.

אזוי ארום האָבן די הינט זיך איבערצייגט,
אז דער מענטש שטייט העכער פון זיי און זיי
האָבן אָנגעהויבן אים שטאַרק צו אַכטן. זיי
האָבן אָנגעהויבן אים צו באַטראַכטן פאַר א גע-
היימניספולער באַשעפּעניש, וועלכע רייסט ניט
און בייסט ניט מיט זיינע נעגל און זיינע ציי-
נער, נאָר קעמפט פון ווייטן מיט שרעקלעכע
געווער.

דער הונט און דער מענטש האָבן אויך
אָנגעהויבן איינצוזען, אז זיי האָבן ביידע שותפות
אינטערעסן און קענען זיך קעגנזייטיק אַרויס-
העלפן. וואָרעם ביידע זיינען זיי געווען פלייש-
עסערס און ביידע האָבן זיי זיך געיאָגט נאָך
לעבעדיקע באַשעפּענישן, פֿדי צו עסן זייער
פלייש.

האָט עס אָפּטמאַל געטראָפּן, אז דער מענטש
האָט זיך געיאָגט נאָך א חיה, און הינטער אים
איז נאָכגעלאָפּן א הונט, זיך האַלטנדיק אויף
א געוויסער ווייטקייט פון אים. דער מענטש
האָט דערהרגעט די חיה מיט א שטעקן, מיט
א שטיין אָדער מיט א שפיז, און די שטיקער
פון איר קערפּער, וואָס ער האָט איבערגע-
לאָזן, האָט דער הונט דערנאָך אָפּגעראַמט.

דער קיצור דערפון איז: דער מענטש און
דער הונט האָבן ביידע איינגעזען, אז עס לוינט
זיך פאַר ביידן ניט צו פירן קיין מלחמות, אז
ס'איז גלייכער פאַר ביידן צו ווערן שותפים
און צו גיין צוזאַמען אויף געיעג.

און דעם הונט איז ניט געקומען גאָר פלוצלונג,
באלד ווי נאָר זיי האָבן זיך באַקענט. עס
ווייזט אויס, אז זיי זיינען א לאַנגע צייט גע-
ווען איינער דעם אַנדערן ביטערע שונאים און
האָבן געפירט פלוטיקע מלחמות צווישן זיך.
פונקט ווי דער מענטש האָט געהאַט צו קעמפן
קעגן אלע אַנדערע ווילדע חיות, אזוי האָט
ער אויך געמוזט פירן א ביטערן קאַמף קעגן
די ווילדע הינט.

און ניט אזוי לייכט איז אָנגעקומען דעם
מענטשן, וועלכער האָט נאָך קיין וואָפּן ניט
געהאַט, צו באַקעמפן און צו באַוויגן די ווילדע
הינט. וואָרעם אַחוץ וואָס זיי זיינען געווען
זייער פלינק, שטאַרק און מוטיק, פלעגן זיי
נאָך דערצו קעמפן ניט איינע אליין, נאָר
פאַרייניקט אין גאַנצע מחנות. עס קען גריי-
לעך זיין, אז אין די ערשטע מלחמות צווישן
די מענטשן און די הינט פלעגן די הינט
אַרויסקומען די זיגער, און ניט איין ווילדער
מענטש איז אזוי צעריסן געוואָרן אויף שטי-
קער פון א סטאַיע ווילדע הינט.

אָבער דער זיג האָט סוף-כל-סוף געמוזט
בלייבן ניט ביי די הינט, נאָר ביי די מענטשן
וואָרעם דער מענטש האָט געהאַט פינגער אויף.
די הענט און אויף די פיס, מיט וועלכע ער
האָט געקענט אַנכאַפּן זאַכן. דער מענטש האָט
דערפאַר געקענט אַרויפקלעטערן אויף ביימער,
א זאַך, וואָס די הינט האָבן ניט געקענט טאָן.
איז דער מענטש אין דער אוראַלטער צייט,
אן אויסגעמאַטערטער, א צעשראַקענער און
צעביסענער אזוי געזעסן אין דער הויך אויף
א בוים און געקוקט, ווי די ווילדע הינט שפּרינג-
גען פון אונטן און בילן און וואַיען מיט
שרעקלעכע שטימען. ער איז געווען מיד און
הונגעריק און האָט געקלערט, ווי אזוי מ'קען
אַראָפּריכן פון בוים און גיין אַהיים עפעס
כאַפּן אין מויל.

האָט אָבער איינער פון יענע מענטשן,
וועלכע האָבן אין די אַמאָליקע צייטן געקעמפט
מיט די הינט, געהאַט א געניאלן קאַפּ, און ער
איז געפאלן אויף א מערקווירדיקער דערפינדונג.
עס איז אים איינגעפאלן, אז מ'דאַרף גאָר
ניט אַראָפּגיין אויף דר'ערד צו קעמפן קעגן

מיט דער צייט האָט דער מענטש אויס-
געפונען, אז געוויסע איינצלע הינט זיינען
פלינקער ווי אנדערע און טויגן דערפאר בע-
סער פאר געיעג. האָט ער די הינט געהאָדע-
וועט און מיטגענומען מיט זיך, וווּ ער איז גע-
גאנגען, און די אנדערע, ווייניקער פלינקע
און ווייניקער טויגלעכע האָט ער אוועקגע-
טריבן אָדער אוועקגעהרגעט. אָט אזוי האָט ער
א לענגערע צייט אלץ אויסגעקליבן די בע-
סערע און פלינקערע, ביז עס האָט זיך אַנט-
וויקלט א באַזונדערער סאַרט פון יאגד-הינט.

אזוי אָבער ווי מ'האָט זיך באַנוצט מיט
הינט ניט בלויז פאר געיעג, נאָר אויך פאר
אנדערע צוועקן, האָט מען געזוכט אַרויסצו-
ברענגען און צו אַנטוויקלען אין דעם הונט
אויך אנדערע פאַרשיידענע פעאיקייטן. עס
זיינען אויך אויפגעקומען פאַרשיידענע סאַרטן
הינט אין פאַרשיידענע לענדער און קלימאַטן.
אין דעם פאַרקער צווישן די פאַרשיידענע לענדער
זיינען אויך די הינט געבראַכט געוואָרן פון
אין לאַנד אין דעם אַנדערן און זיך דורכגע-
מישט. זיינען אזוי אין פאַרלויף פון דער צייט
אויפגעקומען פאַרשיידענע ראַסן פון די הינט,
וואָס מיר זעען היינט.

די אמתע געשיכטע פון די הינט הייבט זיך
ערשט אָן מיט די אויסגעגראָבענע מאָנומענטן
פון די ערשטע ציוויליזירטע פעלקער.

אויף די מאָנומענטן, וואָס מ'האָט אויסגע-
גראָבן פון די אַמאָליקע עגיפטער און אַסיריער
(אשורים), שטייען אָפגעמאַלן הינט, וועלכע
מ'קען דערקענען, אז זיי באַלאַנגען צו פאַר-
שיידענע הינטישע ראַסן.

די אַמאָליקע עגיפטער זיינען געוועזן באַ-
קאַנט מיט הינט, פונקט אזוי ווי מיר. שוין
מיט פינף טויזנט יאָר צוריק זיינען הינט גע-
ווען ניט בלויז זייערע באַגלייטער און העלפער
אין יאגד, נאָר אויך זייערע געטרייע פריינד אין
דער היים. איין סאַרט יאגד-הונט האָט ביי די
אַמאָליקע עגיפטער געטראָגן דעם נאָמען וואָלף.
עס ווייזט דערפון אויס, אז די אַמאָליקע
עגיפטער האָבן שוין געוואוסט דעם יחוס פון
דעם הונט, אז ער שטאַמט אָפ פון אַ וואָלף.
ביי די אַמאָליקע עגיפטער האָט דער הונט

אָבער ניט בלויז אויף געיעג זיינען דער
מענטש און דער הונט געוואָרן פריינד. זיי
זיינען עס געוואָרן אויך אין דער היים. דער
מענטש האָט דאַמאָלט נאָך געלעבט אין היילן
אונטער דר'ערד. פלעגט ער אָפעסן זיין פליי-
שיקן מאַלצייט און אַרויסוואַרפן די ביינער ביי
זיין הייל. האָבן זיך אזוי אָנגעזאַמלט בערגלעך
גאַנצע מיט אַזעלכע אַרויסגעוואַרפענע שטי-
קער. האָבן הונגעריקע הינט עס דערשמעקט
און זיינען געקומען שטילערהייט און דאָס אָפ-
געראַמט און געשטילט זייער הונגער.

אין אָנהייב פלעגן די הינט מורא האָבן
און אוועקגעבענען דעם אָפפאַל שטילערהייט.
דערנאָך אָבער האָבן זיי איינגעזען, אז מ'שטערט
זיי גאָר ניט.

האָט דער מענטש און דער הונט זיך אָט
אזוי צוגעווינט איינער צום אַנדערן, און דער
הונט איז געוואָרן אַן איינגייער, אַ גאַנצער
„בן-בית“ ביי דעם מענטשן. פאַרקערט ווידער,
איז דער מענטש אויך געוואָרן אַן איינגייער
ביי דעם הונט. ער פלעגט אַוועקגיין אָפּטמאַל
צו זיין נאָרע און ברענגען פון דאָרטן צו זיך
אין הייל אַריין קליינע הינטעלעך פאַר די קינדער
זיך צו שפּילן. זיינען די הינטעלעך אויפגע-
וואַקסן מיט די מענטשן-קינדער צוזאַמען, האָבן
זיך כסדר געשפּילט מיט זיי און אויפגעהערט
מורא צו האָבן פאַר מענטשן.

אזוי אַרום איז אין פאַרלויף פון דורות
דער הונט געוואָרן אינגאַנצן אַ געזאַמטע הויז-
חיה, און עס איז אים שוין מער ניט איי-
געפאַלן צו גיין צוריק אין ווילדן וואַלד אַריין.
דער הונט איז געוואָרן גוט-ברודער מיט
דעם מענטשן, און ער האָט אויף דעם קיין
חרטה ניט געהאַט. וואָס ווייטער, אלץ מער
האָט דער הונט איינגעזען, וואָסערע מאַדנע,
געהיימניספולע באַשעפּענישן די מענטשן זיי-
נען. וואָרעם כסדר טראַכטן זיי אויס נייע זאַכן,
נייע דערפינדונגען, און ער, דער הונט, קען
האָבן אַ חלק אין דעם און אויך געניסן פון
דער באַקוועמלעכקייט און דער באַשיצונג,
וואָס זיי גיבן. אָט, למשל, האָט דער מענטש
דערפונדן פייער, און דער הונט קען ליגן אין
אַ קאַלטן וועטער און זיך וואַרעמען ביי דעם.

„אבלים“ דער דאזיקער מנהג האט נאך גע-
הערשט אין העראדאטס צייט.

פארוואס איז דער הונט געווען א געטלעכע
חיה ביי די אמאליקע עגיפטער? וועגן דעם
גיבן די געלערטע פאלגנדיקע דערקלערונג:

עגיפטן איז א לאנד, וואס הענגט אינגאנצן
אפ פון דעם טייך נילוס. ער פלייצט אויס אלע
זומער און באלייגט דאס גאנצע לאנד מיט פע-
טע בלאטעס, וואס מאכט פרוכטבאר דעם באדן.
דאס קומט פאר אלע זומער אין דער הייסער
צייט, ווען דער שטערן סיריוס באווייזט זיך
אין הימל אויפן האריוואנט. ווי נאך דער דא-
זיקער שטערן פלעגט זיך באווייזן, פלעגן די
עגיפטער האסטיק זיך אריבערקלייבן מיט זיי-
ערע סטאדעס אין די העכערע ערטער און
לאזן די נידעריקע ערטער באפרוכפערט ווערן
פון די וואסערן פון דעם נילוס.

דער דאזיקער שטערן איז געווען פינקט-
לעך און האט זיך קיינמאל נישט פארשפעיטקט
אנצוואגן די בשורה, אז דער נילוס הייבט אן
פלייצן. אזוי ווי דער סיריוס האט געטריי אפ-
געהיט דעם נילוס, האט מען אים דערפאר א נא-
מען געגעבן „דער הונט“ (דעם נאמען טראגט
דער שטערן ביז היינטיקן טאג). עס הייסט:
דער הונט פון הימל, וועלכער היט דעם נילוס
אויף דער ערד.

דער שטערן און דער הונט האבן זיך מיט
דער צייט אזוי צונויפגעמישט און געווארן
איינס אין דעם געדאנק פון די אמאליקע
עגיפטער. און אזוי ווי דער נילוס איז אויך
געווען ביי זיי א גאט, האבן זיי אנגעהויבן
צו גלויבן, אז דער גייסט פון דעם גאט פון
נילוס אנטפלעקט זיך אין א הונט, און זיי
האבן אנגעהויבן צו פארגעטערן דעם הונט און
דינען צו אים. זיי פלעגן פארשטעלן דעם הינ-
טישן גאט מיט דעם קערפער פון א מענטשן
און דעם קאפ פון א הונט. זיי האבן אויך גע-
האט געוויסע יום-טובים, ווען זיי פלעגן אפ-
פערן אלס קרבנות שווארצע און ווייסע הינט,
וועגן וועלכע זיי האבן געגלויבט, אז אין זיי
ליגט די נשמה פון דעם הינטישן גאט.

(המשך קומט)

געהערט צו די הייליקע חיות, צו וועלכע די
עגיפטער האבן זיך געבוקט און געדינט ווי
צו געטער.

צו האלטן די חיות פאר געהיימניספולע
ברואים און צו גלויבן, אז א געוויסער גאט
אנטפלעקט זיך אין זיי, איז א גאנץ געוויינט-
לעכע זאך ביי ווילדע פעלקער און שבטים. די
עגיפטער אבער האבן זיך געהאלטן ביי זייערע
ווילדע, נארישע גלויבנס טויזנטער יארן נאך-
דעם, ווי זיי האבן שוין געהאט דערגרייכט
א הויכע שטופע פון ציוויליזאציע.

נאך אין דער גריכיש-רוימישער צייט האבן
די עגיפטער געהאט זייערע הייליקע חיות, צו
וועלכע זיי האבן געדינט. אזא הייליקע חיה
האט געהאט איר טעמפל, ווו מ'האט זי גע-
האלטן, און ספעציעלע פריסטער, וועלכע האבן
זי געפיטערט, האבן אויף איר אויפגעפאסט
און האבן אויך געפראוועט די הייליקע צע-
רעמאניעס פאר איר. א הייליקע חיה האט מען
נישט געטארט רירן. פארן דערהרגענען א היי-
ליקע חיה האט געקומט טויטשטראף. ווען
מ'האט געאפפערט א הייליקע חיה אלס קרבן
צו דעם גאט, וועלכער האט לויט דעם עגיפ-
טישן גלויבן זיך אין איר אנטפלעקט, פלעגן
די עגיפטער שטיין ארום און מיט טיפע כוונות
זיך קלאפן אין הארצן און זיך מתוודה זיין אויף
זייערע זינד.

צו דער העכסטער שטופע פון הייליקייט
און געטלעכקייט האט אין עגיפטן דערגרייכט
דער אַקס, אבער אויך הינט האט מען געהאלטן
פאר הייליק. אויך זיי זיינען געווען סימבאליש,
עמבלעמען פון א גאט (א הייליקן אַקס, אן
עמבלעם פון דעם גאט בעל, האבן אויך די
יידן געהאט פארצייטן אין ארץ ישראל. דאס
איז געווען דער „עגל הזהב“, וואס איז גע-
שטאנען אין א סך טעמפלען אין מלכות ישראל).

דער גריכישער היסטאריקער העראדאט,
וועלכער האט געלעבט אין פינפטן יארהונדערט
פאר דער קריסטלעכער צייטרעכענונג, דער-
ציילט, אז ווען א הונט, וואס האט געהערט
צו אן עגיפטישער פאמיליע, פלעגט פגורן,
פלעגן אלע מיטגלידער פון דער פאמיליע זיין

פון דער גרויסער וועלט.

פון פאר 2500 יאר.

דער אמעריקאנער ארכעאלאג מרעט. בייז האט ביי זינע אויסגראבונגען אין מיצרה (פאלעסטינע) אויסגעברענגט א גאנץ געבליבן יידיש הויז פון 7טן יאר-הונדערט פאר אונזער צייט-רעכענונג. דאס הויז האט גרויסע מירן, זיבן צימערן, א גרויסן שטיינערנעם בא-טיין. אויסן אס פון א קיך איז געמונטן געווארן א גרויסע סעף מיט געקעכט, אס צוויי הויז איז איבערגע-לאזט געווארן מיט 2500 יאר צוריק, ווען די סאמיליז-האט פארלאזן דאס הויז. אינעם הויז איז אויך געמונטן געווארן אן אינטערעסאנטער היין-פארעט און אנדערע זאכן, וועלכע האבן א גרויסן ווערט פאר דער סארגע-פון דער קולטור און לעבנסשטייגער פון די דעמאלטיקע יידן.

אין איין שעה פון פאריז קיין בריסל.

א מאנצוווינער לופט-פליער האט גיט לאנג גע-שלאגן דעם וועלט-רעקארד פון שנעלקייט. דעם וועג פון פאריז קיין בריסל, האט מאכט-אויס 275 קילאמעטער, האט ער דורכגעפאכט אין איין שעה מיט 3 מינוטן.

דער ערשטער פאספאזשיר-עראפלאן אריבער-געפלוין דעם מאן-בלאן.

ענדע יאנואר איז דאס ערשטע מאל אריבערגעפלוין דעם מאן-בלאן (דעם העכסטן בארג אין אמעריקע) אן עראפלאן מיט 13 פאספאזשירן. א שעה צייט האט דער עראפלאן זיך ארומגעווייט איבערן שפיץ פון בארג און נאכדעם זיך צוריקגעקערט אויסן לופט-פלי-פלאן אין זעכענע.

אונדזער קלוב.

מאקעס, סטעפאנס, און געשאפן א סומע געלט פאר די אנדזער שולן אין א. ס. ר.

דער אינטיקער שטייט פון די קיילן-גרענער ווערט גרייט ארומגעפירט פון די קינדער. אלע ווינען איצט מקסירן אין זאמלען געלט און קליידער פאר די קינדער פון די שטריקער.

וואנט-צייטונג „רויטע בלומען“.

דער קינדער-קלוב גיט ארויס אן אייגענע צייטונג, האט דערשיינט איינמאל אין צוויי וואכן, עס שרייבן אין דער וואנט-צייטונג „רויטע-בלומען“ נאר די קינדער פון שול, פון קלוב, לירער, מעשהלעך, לענדער, געשיכטע, ארטיקלען און נאך. די צייטונג ווערט רעדאקטירט און צוגעשטעלט פון די קינדער. מיר האבן שוין אָנגעהויבן צו בויען א קינדער-ביבליאטעק.

פון יידישן שול-לעבן אין אמעריקע.

פון דער אומפארט, ארבעטער-קינדער-שול אין פא-סיק שרייבט מען אונז:

קלוב „יונגע צווייגן“.

מיר האבן ארגאניזירט א קינדער-קלוב „יונגע צווייגן“. קינדער באטראכטן און דיסקוסירן פארשידענע ניסן און געשעענישן, האט קומען ארויף אויף דער ארבעטער-גאס: קינדער האבן זיך וויערע צאמגעטע, מירן זעלבסטענדיק די ארבעט.

קינדערשע הילף.

עס ווערן דערמאנט ביי די קינדער די געמילן פון העלפן א צווייטן, ווען יענער איז אין א נויט. ס'איז דיסקוסירט געווארן די לאנגע פון די יידישע ארבעטער-קינדער אין רוסלאנד. קינדער האבן פארשפרייט אועלכע

דאס פריילעכע ווינקל.

איפגאבע.

ס'איז געמלויגן א מחנה ווילדע געגנד. באגעגנט זיי א ווילדע גאגנד. זאגט די גאגנד צו דער מחנה:

פאלקסרעטענישן.

1. וועלכער מויער איז אן א טויער?
2. וואס קאן נאך זיין אין א פוסטער קעשענע?

— די צוויי מענטשן — האָט דער דריטער
געענטפערט — האָבן דעם ריינעם אמת געזאָגט.
די מתנה האָט דער דריטער באַקומען.
דער וואָלף-פעלץ.

א ייד האָט זיך אַמאָל געמאַכט אַ וואָלף-
פעלץ. זיינער אַ באַקאַנטער, אַ לץ, האָט אים
געפרעגט: „פאַרוואָס טראָגסטו דעם פעלץ פאַר-
קערט?”

— וואָס פּרעגסטו מיך — האָט דער ייד
געענטפערט — פּרעג ליבער דעם וואָלף.

דער חכם און דער נאַר.
ביי אַ חכם איז די פאַכווע געווען עטוואָס
אויפגעריסן. אַ נאַר האָט דאָס באַמערקט און
ער האָט זיך געוואָלט וויצלען. האָט ער גע-
זאָגט צום חכם: „די חכמה קוקט אַרויס”.
האָט אים דער חכם אויף דעם באַלד גע-
ענטפערט: „און די נאַרישקייט קוקט אַריין”.

באַשיידונגען צום נומ. 9.

קונץ-קוואַדראַט.

מע דארף אויסשטרייכן 3 איינסן, 2 דרייען, 1 פיר.

פּראָגע-רעטעניש.

שלום גוט.

צום נומ. 10.

* * * *
* * * *
* * * *

געטראָפּן: מריינע מאיראָמיס (האַלבוויטש); שלמה
סווערדלין, זלמן וידל (דונילאָמיס); פנחס
כידעקל (שאַרקאָוויטש); קאַס, דעבטער,
קרייזש, שניידערמאַן, גר, קאַפּלמאַן, שאַ-
מאַס, גאַלדער, גרוסער, בעקער, סוויצער,
פלישער, ברוינשטיין, לאַבער, ווערבע, האָב-
שטיין, חאַליק, בורניק, קאַפּוסיטע, לאַנגער
לעווינער, פליש, האַמערמאַן, בורניק איסע,
באַק, גלז, שער, שמערן, בעקער, צימער-
מאַן, עזריאל, סעפער, שאַמאַס, פליש, כּאָזאַן,
סטאַליער (רעזישט); פ. דאָן (חילנע); א.
פילעס, פ. ראַפּאָפּאָרט, חידקין דוד (גלענע-
באַק).

— גוט מאָרגן אייך, הונדערט גענדו!
האָט מען איר געענטפערט פון דער מחנה:
— מיר זיינען גיט 100; מיר און נאָכ-
אַמאָל צוויי פיל ווי מיר, און אַ העלפט פון אונדז
און אַ פערטל פון אונדז און דו אויך זיינען צו-
זאַמען הונדערט. וויפיל גענדו זיינען געפלוין?
פון דער רעדאַקציע: ס'איז וויכ-
טיק צוצושיקן גיט צוויי דעם ענטפער ווי די
לייוונג פון דער אויפגאַבע.

יידישע רויצן.

דער „שטומער”.

אַ פרוי האָט געטראָפּן אַ בעטלער. דער
בעטלער האָט זיך געמאַכט שטום און געבעטן
אויפן ווונק אַ נדבה.

פּרעגט אים די פרוי:

— איר זייט שוין לאַנג שטום?

— צוויי יאָר! — ענטפערט דעם בעטלער.

די צוויי ליגנערס.

צוויי ליגנער זיינען ביינאַכט גענאָנגען
אויף דער גאַס. אין דער פינצטער רופט זיך
איינער אַפּ:

— איך זע אויפן שפיץ טורעם זיצט אַ פליג
און גענעצט.

— אמת — האָט דער צווייטער אויף דעם
באַמערקט — איך זע ביי איר אין מויל אַ פאַר-
פּוילטן צאַן...

די דריי ליגנערס.

איינער האָט געזאָגט צו דריי ליגנערס: ווער
פון אייך עס וועט זאָגן אַ גרעסערן און בע-
סערן ליגן, דער באַקומט אַ מתנה.

— איך — האָט איין ליגנער געזאָגט —
האָב קיינמאָל אויף מיין גאַנצן לעבן קיין ליגן
גיט געזאָגט.

— און איך — האָט דער צווייטער גע-
זאָגט — קאָן גאָר נישט זאָגן קיין ליגן, איך
ווייס גאָרנישט, ווי צוויי אַ מענטש קאָן זאָגן
אַ ליגן.

Redaktor--wydawca Sz. BASTOMSKI. רעדאַקטאָר-אַרויסגעבער ש. באַסטאָמסקי.

Drukarnia Sp. Wytw.-Handlowe. Wilno, Trocka 7.